

ศุภณิตย์ วรศิลป์. 2545. **การจัดการธุรกิจนมพาสเจอร์ไรส์ของผู้ประกอบการ กรณีศึกษา : โรงงานผลิตภัณฑนมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่นประจำปีงบประมาณ 2544.** รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจ การเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-367-195-1]
คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ : รศ. จรัญ ไทยานนท์, ผศ. เพียรศักดิ์ ภักดี

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ จุดคุ้มทุนของการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ การวิเคราะห์งบการเงินของโรงงานผลิตภัณฑนม ช่องทางการจัดจำหน่ายนมพาสเจอร์ไรส์และผลกระทบที่เกิดจากการแทรกแซงการผลิตตามนโยบายของรัฐบาลต่อการดำเนินธุรกิจนมพาสเจอร์ไรส์ของโรงงานผลิตภัณฑนมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น อำเภอเมืองจัตวี จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ในปี 2544 มียอดการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์รวม 9,041,176 ถู เป็นนมพาสเจอร์ไรส์รสจืด 1,646,201 ถู คิดเป็นร้อยละ 18.2078 เป็นนมพาสเจอร์ไรส์รสหวาน 7,394,975 ถู คิดเป็นร้อยละ 81.7922 ซึ่งในการผลิตมีต้นทุนการผลิตรวมทั้งสิ้น 38,705,184.30 บาทต่อปี เป็นต้นทุนผันแปร 37,595,073.56 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.1319 และต้นทุนคงที่ 1,110,110.74 คิดเป็นร้อยละ 2.8681

ต้นทุนผันแปรส่วนใหญ่เป็นค่าน้ำมันดิบและค่าจ้างขนส่ง ในการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.9942 และ 26.2249 ในการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์รสหวาน คิดเป็นร้อยละ 59.4554 และ 25.5633 ของต้นทุนผันแปรทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนต้นทุนคงที่ประกอบด้วยต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด 44,023.74 บาท และต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด 1,066,087 บาท ซึ่งได้แก่ค่าเสื่อมราคา เงินเดือนประจำซึ่งไม่ได้จ่ายจริง และจากผลการศึกษาพบว่าต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดเท่ากับ 4.1922 บาท/ถู ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยนมพาสเจอร์ไรส์รสหวานเท่ากับ 4.3007 บาท/ถู

ผลตอบแทนจากการผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ทั้งรสจืดและรสหวานเท่ากับ 40,611,024.95 บาท ต้นทุนการผลิตทั้งหมด 38,705,184.30 บาท ทำให้มีผลตอบแทนสุทธิ (กำไรสุทธิ) 1,905,840.65 บาท ซึ่งนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดคิดเป็นรายได้สุทธิ 0.4806 บาท/ถู นมพาสเจอร์ไรส์รสหวานคิดเป็นรายได้สุทธิ 0.4721 บาท/ถู ส่วนกำไรสุทธิของนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดเท่ากับ 0.3578 บาท/ถู กำไรสุทธิของนมพาสเจอร์ไรส์รสหวานเท่ากับ 0.3493 บาท/ถู

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดอยู่ที่ 2,309,843.4041 ถู และรสหวานอยู่ที่ 2,351,431.3493 ถู ซึ่งถ้าคิดจุดคุ้มทุนเป็นมูลค่าของจำนวนเงินจากยอดขาย พบว่าจุดคุ้มทุน

ของนมพาสเจอร์ไรส์รสจืดอยู่ที่ 10,509,824.6643 บาท และจุดคุ้มทุนของนมพาสเจอร์ไรส์รสหวานอยู่ที่ 10,934,143.0358 บาท

การวิเคราะห์ทางการเงิน พบว่าผลการวิเคราะห์สภาพคล่อง (Liquidity Ratio) มี Current Ratio เท่ากับ 4.115 เท่า มี Quick Ratio เท่ากับ 4.087 เท่า ผลการวิเคราะห์สภาพหนี้สิน (Leverage Ratio) มี Debt Ratio เท่ากับร้อยละ 12.79 มี Total Debt to Owner's Equity เท่ากับร้อยละ 14.67 ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Rate of Return On Investment) วัดจากกำไรก่อนหักภาษีเท่ากับร้อยละ 27.06 และวัดจากกำไรหลังหักภาษีแล้วเท่ากับร้อยละ 18.94 และผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) มีผลตอบแทนจากกำไรสุทธิก่อนหักภาษีเท่ากับร้อยละ 4.69 และกำไรสุทธิหลังหักภาษีเท่ากับร้อยละ 3.285

ช่องทางการจัดจำหน่ายนมพาสเจอร์ไรส์ พบว่าตลาดส่วนใหญ่ขายให้กับโครงการอาหารเสริม(นม)โรงเรียนมีมูลค่า 40,482,177.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.683 และขายให้กับร้านสหกรณ์วิทยาลัยฯ และนักเรียนนักศึกษาโครงการปฏิรูปเพียง 128,847.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.317 ส่วนแหล่งน้ำมันดิบที่โรงงานรวบรวมน้ำมันทั้งหมด พบว่าได้รับน้ำมันดิบจากสหกรณ์โคนมขอนแก่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.5270 รองลงมาคือจาก อ.ส.ค. คิดเป็นร้อยละ 18.1446 ส่วนน้ำมันดิบจากแผนกโคนมของวิทยาลัยฯ มีน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 0.3184

ผลกระทบจากการแทรกแซงการผลิตตามนโยบายของรัฐบาลที่มีผลต่อเกษตรกร คือทำให้เกษตรกรทั้ง 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมที่ขึ้นกับชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย กลุ่มที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับชุมนุมสหกรณ์ฯ และกลุ่มเกษตรกรรายย่อย ได้รับราคาสูงขึ้นและปรับปรุงคุณภาพของน้ำมันดิบดีขึ้น และมีแนวโน้มว่าจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมจะเพิ่มมากขึ้น

ผลกระทบต่อโรงงานผลิตภัณฑ์นมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่นจากการกำหนดเขตโซนนิ่งทำให้โรงงานผลิตภัณฑ์นมฯ ขาดแคลนแหล่งน้ำมันดิบและยังไม่สามารถจัดหาแหล่งน้ำมันดิบเพื่อทดแทนจากสหกรณ์โคนมขอนแก่นและอ.ส.ค.ได้ ปริมาณการผลิตและการจำหน่ายลดลงจากเดิมวันละ 50,000 ถัง เหลือวันละ 35,000 ถัง มีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น มีอำนาจต่อรองด้านการตลาดและการผลิตลดลง และลดค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและค่าจ้างขนส่ง ส่วนผลกระทบต่อผู้บริโภคคือนักเรียนได้ดื่มนมที่มีคุณภาพดีในปริมาณที่กำหนด แต่ผู้มีส่วนในการจัดซื้อนมจะถูกจำกัดในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพราะการแบ่งเขตและมีอำนาจในการต่อรองลดลง